

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

สิทธิมนุษยชนได้ร่วมพระบารมี

จัดทำโดย ดร.ดิศธร วัชโรทัย
รหัส 590408

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 4
วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

บทคัดย่อ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ทรงมี พระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เป็นดั่งสัญญาประชาคมว่าจะทรงนำธรรมของพระราชามาช่วยเหลือนปสกนิกรให้มีความสุขทั้งกายใจ และพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

ในการทรงงาน ด้านสิทธิมนุษยชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ที่เป็นหลักประกันขั้นต่ำสุดในการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ให้แก่พสกนิกรผู้ตกทุกข์ได้ยากในมิติของการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งหมายรวมถึงการดำเนินการทุกอย่างที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ให้มีความสุขทั้งกายและใจ ให้ได้มีปัจจัยอันจำเป็นแก่การครองชีพ การบำบัดโรคภัยไข้เจ็บ ได้รับการศึกษาอบรมตามควร ตลอดจนมีความรู้ที่จะนำมาเลี้ยงชีพโดยสุจริต เพื่อให้เขาอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีศักยภาพของความเป็นมนุษย์ และด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงห่วงใยพสกนิกรเหล่านี้ จึงนำไปสู่การก่อตั้ง มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ให้การช่วยเหลือด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่องตราบนานปัจจุบัน

คำสำคัญ : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สิทธิมนุษยชน มูลนิธิราชประชานุเคราะห์

สิทธิมนุษยชนได้รับพระบารมี

กำเนิดสิทธิมนุษยชน

ว่ากันว่ากษัตริย์ฮัมมูราบี (Hammurabi) แห่งกรุงบาบิโลน (ประมาณ 2,300 ปีก่อนคริสตกาล) ทรงเป็นกษัตริย์พระองค์แรกที่ทำให้ความเคารพสิทธิของเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การปกครอง แม้ว่ากฎหมายเป็นสิ่งซึ่งหยิบยื่นให้กษัตริย์โดยเทพเจ้า (Divine) แต่นั่นเป็นครั้งแรกที่รัฐมอบความยุติธรรมแก่พลเมืองผ่านกฎหมายที่เก่าแก่ที่สุด คือ ประมวลกฎหมายฮัมมูราบี (Code of Hammurabi) มีใจความตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าได้ก่อตั้งกฎหมายและความยุติธรรมบนแผ่นดิน ข้าพเจ้าทำให้มนุษย์ชาติในเวลานั้นมีความสุข” เห็นได้ว่าเป็นกษัตริย์ที่สร้างความสุขและประกันความยุติธรรมให้แก่ประชาชนของพระองค์¹

ในประเทศไทยนั้นแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนได้เกิดขึ้นมาช้านานแล้ว ตั้งแต่สมัยสุโขทัย ในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งทรงจารึกไว้เมื่อ พ.ศ. 1835 เป็นหลักฐานสำคัญที่บ่งชี้ได้ชัดเจนถึงสิทธิมนุษยชน ดังเช่นคำจารึกว่า

“ เจ้าเมือง บ เอาจกอบในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้าง ค้า ใครจักใคร่ค้าม้า ค้า ใครจักค้าเงินค้ำทอง ค้า ”

เป็นการแสดงถึงสิทธิและเสรีภาพในการค้าขาย

“ ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้เวลานั้น ไพร่ฟ้าหน้าปก กลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมีความ เจ็บท้องข้องใจ มันจะกล่าวถึงขุนบไว้ ไปลั่นกระดิ่งอันท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมือง ได้ยินเรียก เมื่อถามสวนความแก่มันด้วยชื่อ ”

ข้อความดังกล่าวนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงสิทธิในการร้องทุกข์²

สิทธิมนุษยชนมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน โดยปรากฏในลักษณะของกฎหมายธรรมชาติ อย่างเช่น สำนักสโตอิก (Stoic) ได้ยอมรับในความเท่าเทียมกันของมนุษย์ทุกคนโดยไม่มีเหตุผลแห่งความแตกต่างใด ๆ นั้นหมายความว่า สิทธิมนุษยชนของมนุษย์ได้รับการคุ้มครองอย่างไร้ข้อจำกัด กระทั่งในศตวรรษที่ 18 สำนักกฎหมายธรรมชาติได้กลับมาเฟื่องฟูอีกครั้ง เช่นเดียวกับแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยปรากฏควบคู่กับทฤษฎีสัญญาประชาคม ที่มักจะสงวนสิทธิบางประเภทเอาไว้ เพื่อมิให้ผู้ปกครองใช้อำนาจไปล่วงละเมิดสิทธิของประชาชน เช่น ทฤษฎีสัญญาประชาคมของจอห์น ล็อก (John Locke) ได้กล่าวว่า มนุษย์ได้ตกลงทำสัญญาประชาคม โอนอำนาจปกครองให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเพื่อคุ้มครองชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของมนุษย์ ให้มีประสิทธิภาพดีกว่าที่มนุษย์แต่ละคนจะทำได้เองตามธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม พวกเขาก็มีได้ออนสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ

และทรัพย์สินให้แก่ผู้ปกครอง ผู้ปกครองจึงไม่อาจใช้อำนาจล่วงละเมิดในสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ และหากผู้ปกครองฝ่าฝืน พลเมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองก็ไม่จำเป็นต้องเชื่อฟังผู้ปกครองต่อไป สิทธิต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองไม่อาจก้าวล่วงได้เหล่านี้ คือ สิทธิมนุษยชนนั่นเอง³

จากแนวความคิดดังกล่าวที่ต้องการให้ประชาชนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและมีความเสมอภาคกัน ได้กลายมาเป็นการประกาศ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิในชีวิต การดำรงชีวิต สิทธิในร่างกาย เสรีภาพและทรัพย์สิน ให้ความสำคัญของความเท่าเทียมกัน ศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ในแต่ละบุคคล

ความหมายของสิทธิมนุษยชน

มีความเห็นแยกออกเป็น 2 ฝ่ายว่า สิทธิมนุษยชนนั้นควรจะมีการนิยามความหมายเอาไว้หรือไม่ ในฝ่ายแรกเห็นว่า สิทธิมนุษยชนนั้นไม่ควรมีความหมายกำกับเอาไว้ เพราะการให้ความหมายสิทธิมนุษยชนให้มีความแน่นอน จะทำให้การพัฒนาสิทธิมนุษยชนถูกจำกัดขอบเขต ส่วนความเห็นประการหลังนั้นอยากให้กำหนดกรอบสิทธิมนุษยชนให้แน่นอน เพราะว่าในกรณีที่จะต้องมีการวินิจฉัยว่า การกระทำใดละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ จำเป็นต้องมีกรอบที่แน่นอนเสียก่อนว่า สิทธิมนุษยชนนั้นหมายความว่าอะไร มีขอบเขตแค่ไหนเพียงใด

นักวิชาการและนักกฎหมายหลายท่าน ได้ให้คำนิยามไว้หลายความหมาย เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR) ข้อที่ 1 ระบุไว้ว่า “บุคคลชอบที่จะมีสิทธิและเสรีภาพประดามีที่ระบุไว้ในปฏิญญานี้ ทั้งนี้โดยไม่มีการจำแนกความแตกต่างในเรื่องใด ๆ เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมืองหรือทางอื่นใด ชาติหรือสังคมอันเป็นที่มาเดิม ทรัพย์สิน ชาติกำเนิด หรือสถานะอื่นใด นอกจากนี้ การจำแนกข้อแตกต่างโดยอาศัยมูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง ทางตุลาณาเขต หรือทางเรื่องระหว่างประเทศ ของประเทศ หรือดินแดนซึ่งบุคคลสังกัด จะกระทำมิได้ ทั้งนี้ไม่ว่าดินแดนดังกล่าวจะเป็นเอกราชอยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดแห่งอธิปไตยอื่นใด”⁴

พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ให้ความหมายของสิทธิมนุษยชนว่า หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามกฎหมายไทย ตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีสนธิสัญญา มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม⁵

นายปรีดี พนมยงค์ ศาสตราจารย์ เสน่ห์ จามริก และศาสตราจารย์ กุลพล ผลวัน เสนอว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษยชนมาแต่กำเนิด โอนแก่กันไม่ได้ มีความเป็นสากล ใช้ได้เสมอ ยกเลิกเพิกถอนไม่ได้ และไม่อาจพรากไปจากมนุษย์ได้ นอกจากนี้แล้ว ในบางกรณียังเป็นความต้องการพื้นฐานอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์⁶

อาจารย์พนิตี สุริยะ ให้นิยามสิทธิมนุษยชนว่า หมายถึง ประโยชน์อันชอบธรรม ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการดำรงอยู่และพัฒนาชีวิต ทั้งที่โดยปราศจากอันตรายซึ่งเกิดจากผู้อื่น และเพื่อเลือกแนวทางการเจริญเติบโตของร่างกายและจิตใจ ผู้อื่นหรือสังคมจะต้องไม่ขัดขวางหรือจำกัดการใช้ประโยชน์ดังกล่าว นอกจากนี้ รัฐยังมีหน้าที่คุ้มครองดูแลปกป้องมิให้บุคคลภายนอกขัดขวางตลอดจนอำนวยความสะดวกในสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลพึงมีพึงได้ แต่ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง รวมทั้งเยียวยาในกรณีที่ใช้สิทธิถูกละเมิด⁷

ศ.ดร.บรรเจิด สังคานต์ เสนอว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ติดตัวมาแต่กำเนิดแล้วรัฐรับรอง และถ้ารัฐจะจำกัดสิทธิประเภทนี้ต้องอธิบายให้เหตุผลได้อย่างชัดเจน หากเป็นสิทธิที่รัฐมอบให้รัฐสามารถจำกัดได้เสมอ⁸

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) กล่าวว่า สิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องของการที่มนุษย์เรามาตกลงยอมรับกัน ให้บุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์แต่ละคนได้รับการเคารพนับถือ ดูแลเอาใจใส่คุ้มครองรักษา และได้รับประโยชน์จากการมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ซึ่งอาจจะพูดว่า “ *อย่างดีที่สุด* ” มนุษย์ที่มาตกลงกันในที่นี้ หมายถึง ชุมชนระดับโลก คือ องค์การสหประชาชาติ ได้แก่ ชาติต่าง ๆ ในโลกนี้ ที่ได้ตกลงกัน และได้วางเป็นข้อกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้น ซึ่งยอมให้บุคคลยกขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อเป็นหลักประกันหรือเป็นมาตรฐานที่เขาจะมีชีวิตอยู่อย่างดี สามารถเข้าถึงความดีงามและประโยชน์สุขที่ควรจะได้รับ เมื่อมองอย่างนี้ก็จะเห็นว่า สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นเรื่องที่เจริญงอกงาม มีอารยธรรม รู้จักคำนึงถึงชีวิตของกันและกัน เอาใจใส่ในความสุภาพของกันและกัน และแสดงถึงการรู้จักจัดวางกฎเกณฑ์กติกา เพื่อให้อยู่ร่วมกันด้วยดี เป็นเครื่องหมายของความเจริญก้าวหน้าในอารยธรรม⁹

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ความหมายและแนวคิดว่า สิทธิมนุษยชน คือ คุณธรรมสากลที่เน้นคุณค่าของมนุษย์ โดยถือว่า มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคกันในศักดิ์ศรี และมีความเท่าเทียมกันในสิทธิ ไม่ว่าจะยากดีมีจน พิการ หรือมีความแตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ วัย หรือสีผิวก็ตาม สิทธิมนุษยชนจึงหมายถึง “สิทธิ” ของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดและมีต่อไปจนกว่าจะสิ้นชีวิต¹⁰

จรัญ โฆษณานันท์ อธิบายไว้ว่า สิทธิมนุษยชน คือ บรรดาสิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์ทุกคน มีอยู่โดยเสมอภาคเท่าเทียมกันด้วยเหตุที่เป็นมนุษย์ โดยถือว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมนุษย์ ทุกคนมาตั้งแต่เกิด เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติในตัวมนุษย์ มิได้เกิดขึ้นโดยการอนุญาตหรือ การยินยอมโดยรัฐหรือผู้ปกครอง และไม่สามารถสละ โอน หรือยอมให้พรากไปได้ หากฝ่าฝืนก็เท่ากับ การทำลายความเป็นมนุษย์ ทำลายธรรมชาติในตัวเอง หรือทำให้บุคคลนั้นถูกเปลี่ยนสภาพกลายเป็น สิ่งที่มีค่าน้อยกว่ามนุษย์ทั่วไป ดังนั้น มนุษย์จึงไม่อาจสูญเสียสิทธิมนุษยชนได้ เพราะมนุษย์ไม่อาจยุติ หรือสละซึ่งความเป็นมนุษย์ได้¹¹

พอจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า สิทธิมนุษยชนนั้นหมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่เกิดมาบน โลกใบนี้ ทุกคนมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีสันติสุข มีเสรีภาพ มีความเสมอภาค มีเมตริ จิตและมีเมตตาต่อกัน โดยที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องของชาติกำเนิด เผ่าพันธุ์ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา สถานภาพทางกายและจิตใจ รวมทั้งความเชื่อทางการเมืองและความเชื่ออื่นใดที่ขึ้นกับ พื้นฐานทางสังคมของแต่ละบุคคล

ขอบเขตของสิทธิมนุษยชน (Categories of Human Rights)

สิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลก ว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น สามารถจำแนกได้ครอบคลุมสิทธิ 5 ประเภท ได้แก่

1. **สิทธิพลเมือง** ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูก ทรมาณ ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้า กฎหมาย สิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการจับกุมหรือคุมขังโดยมิชอบ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณา คดีในศาลอย่างยุติธรรม โดยผู้พิพากษาที่มีอิสระ สิทธิในการได้รับสัญชาติ เสรีภาพของศาสนิกชน ในการเชื่อถือและปฏิบัติตามความเชื่อถือ

2. **สิทธิทางการเมือง** ได้แก่ สิทธิในการเลือกวิถีชีวิตของตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและ การแสดงออก สิทธิการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการ ชุมนุมโดยสงบ เสรีภาพในการรวมกลุ่ม สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

3. **สิทธิทางเศรษฐกิจ** ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระและได้รับค่าจ้าง อย่างเป็นธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างพอเพียง

4. **สิทธิทางสังคม** ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ แม่และเด็กต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

5. **สิทธิทางวัฒนธรรม** ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรมการปฏิบัติกิจตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจด้านการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบังคับ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

สงครามโลกครั้งที่สองได้ยุติลงเมื่อปี พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) ท่ามกลางความหายนะของชีวิตและทรัพย์สินในหลายประเทศทั่วโลก ความทารุณโหดร้ายของ สงคราม ไม่ว่าจะเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว การใช้ระเบิดทำลายล้างสูงฆ่าผู้บริสุทธิ์จำนวนมาก การย้ายยิวสิทธิสตรี เด็ก ถือเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์อย่างชัดเจน ประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรต่างเห็นพ้องต้องกันว่าจะต้องหามาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุดังกล่าวขึ้นอีก

ภายหลังการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติแล้วในวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2488 ได้มีการรับรองกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) มีข้อความหลายตอนซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นของสหประชาชาติในการทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และในวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ก็ได้มีการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งไทยเป็นหนึ่งใน 48 ประเทศ ที่ให้การรับรองในการประชุมที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ มีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก ปรากฏในคำปรารภ ข้อ 1 และข้อ 2 กล่าวถึงหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนที่ว่า มนุษย์มีสิทธิติดตัวมาแต่เกิด มนุษย์มีศักดิ์ศรี มีความเสมอภาคกัน ดังนั้นจึงห้ามเลือกปฏิบัติต่อมนุษย์ และควรปฏิบัติต่อกันเสมือนเป็นพี่น้อง สิทธิมนุษยชนนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลทุกประเทศที่จะสร้างหลักประกันแก่ทุกชีวิต ด้วยการเคารพหลักการของสิทธิเสรีภาพที่ปรากฏในปฏิญญานี้ เพื่อให้สิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานร่วมกันสำหรับการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคม ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ อันจะเป็นพื้นฐานแห่งเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

ส่วนที่สอง ปรากฏใน ข้อ 3 ถึงข้อ 21 กล่าวถึงสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)

ส่วนที่สาม กล่าวถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic Social and Cultural Rights) สิทธิดังกล่าวเริ่มตั้งแต่ ข้อ 22 ถึงข้อ 27

ส่วนที่สี่ กล่าวถึงหน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐ โดยการที่จะต้องดำเนินการสร้างหลักประกันให้มีการคุ้มครองสิทธิที่ปรากฏในปฏิญยานี้ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง ห้ามรัฐกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำกัดสิทธิของบุคคลมิให้ใช้สิทธิมนุษยชนละเมิดสิทธิของผู้อื่น สังคมและโลก สิทธิเหล่านี้ปรากฏอยู่ในข้อ 28 ถึงข้อ 30

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับย่อ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ โดยสรุป ดังนี้

- ข้อ 1 ทุกคนมีศักดิ์ศรี สิทธิ และเสรีภาพเท่าเทียมกัน และต้องปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง
- ข้อ 2 ทุกคนมีสิทธิ และเสรีภาพ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
- ข้อ 3 ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตอยู่ และมีความมั่นคง
- ข้อ 4 ห้ามบังคับคนให้เป็นทาส และห้ามค้าทาสทุกรูปแบบ
- ข้อ 5 ห้ามการทรมาน หรือการลงโทษทารุณโหดร้ายผิดมนุษย์
- ข้อ 6 สิทธิในการได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย
- ข้อ 7 สิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
- ข้อ 8 สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากศาล
- ข้อ 9 ห้ามการจับกุม คุมขัง หรือเนรเทศโดยพลการ
- ข้อ 10 สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย
- ข้อ 11 สิทธิในการได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ก่อนศาลตัดสิน และต้องมีกฎหมายกำหนดว่า การกระทำนั้นเป็นความผิด
- ข้อ 12 ห้ามรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งห้ามทำลายชื่อเสียงและเกียรติยศ
- ข้อ 13 เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ในประเทศ รวมทั้งการออกนอกประเทศหรือกลับเข้าประเทศโดยเสรี
- ข้อ 14 สิทธิในการลี้ภัยไปประเทศอื่นเพื่อให้พ้นจากการถูกประหัตประหาร
- ข้อ 15 สิทธิในการได้รับสัญชาติและการเปลี่ยนสัญชาติ

- ข้อ 16 สิทธิในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว
- ข้อ 17 สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
- ข้อ 18 เสรีภาพในความคิด มโนธรรม ความเชื่อ หรือการถือศาสนา
- ข้อ 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออก รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสาร
- ข้อ 20 สิทธิในการชุมนุมโดยสงบและรวมกลุ่ม และห้ามบังคับเป็นสมาชิกสมาคม
- ข้อ 21 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลทั้งทางตรง และโดยผ่านผู้แทนอย่างอิสระ และมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะโดยเท่าเทียมกัน
- ข้อ 22 สิทธิในการได้รับความมั่นคงทางสังคม และได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการกำหนดระเบียบและทรัพยากรของประเทศตนเอง
- ข้อ 23 สิทธิในการมีงานทำตามที่ต้องการ และได้รับการประกันการว่างงาน รวมทั้งได้รับค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับงานอย่างเดียวกัน และรายได้ต้องพอแก่การดำรงชีพสำหรับตนเอง และครอบครัว ตลอดจนมีสิทธิก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน
- ข้อ 24 สิทธิในการพักผ่อนและมีเวลาพักจากการทำงาน
- ข้อ 25 สิทธิในการได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างเพียงพอ ได้รับปัจจัยสี่ สวัสดิการสังคม ประกันการว่างงาน เจ็บป่วย เป็นหม้าย ผู้สูงอายุ ตลอดจนต้องคุ้มครองแม่และเด็กเป็นพิเศษ
- ข้อ 26 สิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน
- ข้อ 27 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- ข้อ 28 สังคมต้องมีระเบียบทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิ และเสรีภาพตามปฏิญญานี้
- ข้อ 29 บุคคลย่อมมีหน้าที่ต่อชุมชน การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น
- ข้อ 30 ห้ามมิให้รัฐ กลุ่มชน หรือบุคคล กระทำการทำลายสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองใน ปฏิญญา¹²

สิทธิมนุษยชนได้ร่มพระบารมี

มูลนิธินิราชประชานุเคราะห์ : พระราชา และ ประชาชนอนุเคราะห์ซึ่งกันและกัน

หลักทศพิธราชธรรมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงยึดถือปฏิบัติเป็นหลักธรรมประจำพระองค์ ในข้อแรกคือ ทาน ที่แปลว่า การให้ การแบ่งปัน การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ การให้ทานที่มุ่งเพื่อการสงเคราะห์เป็นการช่วยเหลือประชาชนผู้ตกทุกข์ได้ยาก

“การให้ หรือการพระราชทาน” ถือเป็นหลัก การทรงงานอย่างหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมุ่งขจัดทุกข์ บำรุงสุขแก่พสกนิกรตลอดมา

“การให้” หรือเรียกตามศัพท์ทางวิชาการว่า “การสังคมนาสงเคราะห์” มีความหมายที่ลึกซึ้งกว้างไกล มิใช่จำกัดความแค่การแจกเงิน การแจกสิ่งของ แต่เป็นการช่วยเหลือระยะยาว จนกว่าผู้รับบริการนั้นจะสามารถช่วยตนเองได้ในที่สุด เป็นการช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ โดยให้ถือว่า เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่เขาควรจะได้รับ การช่วยเหลือ เมื่อมีปัญหาหรือประสบภัย และกระบวนการในการช่วยเหลือ จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดทั้งกายและใจ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริในพิธีเปิดการประชุมการสังคมนาสงเคราะห์แห่งชาติ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2505 ความตอนหนึ่งว่า

“...การสังคมนาสงเคราะห์นั้น มีความหมายกว้างขวางมาก กินความถึงการดำเนินการทุกอย่างที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อ นมนุษย์ หรือกลุ่มชนที่รวมกันเป็นสังคม เป็นชาติ และผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ให้มีความสุขทั้งทางกายและจิตใจ ให้ได้มีปัจจัยอันจำเป็นแก่การครองชีพ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการบำบัดโรคภัยไข้เจ็บ ได้รับการศึกษาอบรมตามควร ตลอดจนมีความรู้ที่จะนำมาเลี้ยงชีพโดยสุจริต เพื่อความเรียบร้อย และความเป็นปึกแผ่นของสังคม...”

สิทธิมนุษยชนนั้นมีแนวคิดพื้นฐานว่า คนทุกคนที่เกิดมามีคุณค่า มีศักดิ์ศรีและมีเกียรติภูมิในตัวเอง มีความเชื่ออยู่ว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพเพียงพอที่จะยืนหยัดพึ่งพาตนเอง แต่กระนั้นก็ตามในบางช่วงบางเวลาของชีวิต เขาเหล่านั้นอาจจะต้องประสบพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคบางประการ ไม่ว่าจะเกิดจากน้ำมือมนุษย์หรือเกิดจากภัยธรรมชาติ จนมีอาการแก้ไข้ปัญหาหรือไม่อยู่ในสภาวะที่สามารถแก้ไข้ความขัดข้องนั้นได้ด้วยตนเอง การหยิบยื่น แบ่งปัน ช่วยเหลือ หรือเยียวยาในปัจจุบันทันด่วน เป็นการช่วยให้เขาพ้นไปจากปัญหา ไม่สูญเสียความเป็นมนุษย์ไป การเผชิญกับปัญหาอาจทำให้เกิดความท้อแท้หมดกำลังใจ แต่ถ้ามีการสนับสนุนช่วยเหลือให้เขาเกิดความมั่นใจ มีกำลังใจที่จะต่อสู้และเผชิญหน้าแก้ไข้ปัญหาอย่างมีสติ เขาก็จะมีกำลังใจและเกิดความภาคภูมิใจ และนั่นก็จะทำให้พวกเขากลับมาพึ่งตนเองได้อีกครั้งหนึ่งอย่างมีศักดิ์ศรี และมีศักยภาพของความเป็นมนุษย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักประกันขั้นต่ำสุดในการช่วยเหลือพสกนิกรผู้ตกทุกข์ได้ยากในทุก ๆ สถานการณ์ ให้สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ แม้จะไม่เหลือสิ่งใดให้ยึดเหนี่ยว ไม่ว่าจะเป็นบ้านที่อยู่อาศัย ไร่นา เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม โดยเฉพาะในยามที่ราษฎรประสบกับความทุกข์ยากเดือดร้อนอย่างแสนสาหัส ในคราวเมื่อพายุโซนร้อนชื่อ “แฮเรียต” ได้พัดผ่านภาคใต้ของประเทศไทย เมื่อคืนวันที่ 25 ต่อกับวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2505 มหาเวตภัยได้ ทำความเสียหาย ให้กับจังหวัดในภาคใต้อย่างหนัก โดยเฉพาะที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในคืนวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2505 เวลาประมาณ 19.00 น. นายปกรณ์ อังศุสิงห์ อดีตนายกมุขลินีธราชประชานุเคราะห์ ฯ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้รับโทรศัพท์จาก นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์ อดีตเลขาธิการพระราชวัง ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่ง หัวหน้ากองมหาดเล็กว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นห่วงผู้ประสบภัยและทรงติดต่อขอเครื่องบินจากกองทัพอากาศไว้แล้ว ขอให้รีบเดินทางไปช่วยเหลือโดยด่วน ขณะนั้น กรมประชาสัมพันธ์ ได้เตรียมสิ่งของไว้พร้อมแล้ว จึงเดินทางไปในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2505 นายปกรณ์ อังศุสิงห์ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ พร้อมด้วยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงมหาดไทย อาทิ หลวงอรรถวิภาคไพศาลย์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย และหลวงยุกตเสวีวิวัฒน์ อธิบดีกรมโยธาเทศบาล โดยมีนายประวิทย์ หาญณรงค์ หัวหน้าแผนกสาธารณภัย กรมประชาสัมพันธ์ เป็นเลขานุการคณะ ได้เดินทางไปพร้อมกับแพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่สภากาชาดไทย ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ องค์สภานายิกา ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้ร่วมเดินทางไปกับกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อทำการสงเคราะห์และบรรเทาทุกข์ในครั้งนี้ด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต ประกาศโฆษณาเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์และสิ่งของ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยทรงรับพระราชทานสิ่งของด้วยพระองค์เองความช่วยเหลือได้หลังไหลเข้าสู่สถานีวิทยุ อ.ส. พระราชวังดุสิต ช่วงระยะเวลา 1 เดือน มีผู้บริจาคทรัพย์ถึง 11 ล้านบาท และสิ่งของประมาณ 5 ล้านบาท ส่วนผู้ที่ไม่สามารถบริจาคทรัพย์และสิ่งของได้ ก็บริจาคเป็นแรงงาน ที่น่าปลื้มใจก็คือ งานนี้ทำโดยอาสาสมัคร ซึ่งส่วนมากเป็นนิสิต นักศึกษา ลูกเสือและนักเรียน ที่ได้ช่วยกัน จัดและขนส่งสิ่งของเหล่านั้นไปบรรเทาภัยแก่ประชาชน โดยมีนายเจริญ มโนพัฒนะ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ รักษาการแทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเงินและสิ่งของไปดำเนินการตามพระราชประสงค์ตลอดเวลา

"...ตั้งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ ขึ้น ด้วยความประสงค์ที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัย ธรรมชาติโดยฉับพลัน ซึ่งทางราชการก็มีหน่วยงานอยู่แล้วที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัย แต่เห็นว่า ประชาชนทั่ว ๆ ไป เมื่อทราบว่าเพื่อนร่วมชาติได้รับความเดือดร้อนก็อยากจะช่วยด้วย ฉะนั้น ต้องตั้ง โครงการอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่เป็นทางราชการ เพื่อที่จะประสานน้ำใจเมตตาปราณีของคนทั่วประเทศ ได้ ตั้งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ ขึ้นมา และได้ถือปฏิบัติดังนี้ คือ เมื่อมีภัยธรรมชาติใด ๆ เกิดขึ้น มี เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิ ฯ เข้าไปช่วยเหลือ ให้งานรวดเร็ว และไม่บกพร่อง..."

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรม ราชูปถัมภ์ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันอังคารที่ 15 พฤษภาคม 2533

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงห่วงใยในความทุกข์ยาก เดือดร้อนของราษฎร มูลนิธิ ราชประชานุเคราะห์ ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงก่อกำเนิดขึ้นตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา หลังจาก พระราชทานเงินและสิ่งของให้กรมประชาสัมพันธ์นำไปมอบแก่ผู้ประสบภัยแล้ว ยังทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเงินให้กระทรวงศึกษาธิการ นำไปสร้างโรงเรียนทดแทน โรงเรียนที่ถูกพายุพัดพังใน 6 จังหวัดภาคใต้ รวม 12 โรงเรียน และพระราชทานชื่อว่า “โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์” สืบเนื่องมาจนปัจจุบันมีโรงเรียนราชประชานุเคราะห์อยู่มากมาย และมีโรงเรียน ศึกษาสงเคราะห์อีกจำนวน 13 โรงเรียนที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้เข้ามาอยู่ในความดูแลของมูลนิธิ โดยใช้ชื่อ “โรงเรียนราชประชานุเคราะห์” ทำให้มีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้น โดยกระจายอยู่ทั่วประเทศ ทั้งสิ้น 58 โรงเรียน นอกจากนั้น เมื่อช่วยเหลือประชาชนในระยะแรกแล้ว ยังได้พระราชทานเงิน ที่เหลืออยู่ให้เป็นทุนประเดิมก่อตั้งมูลนิธิ พระราชทานนามว่า “มูลนิธิราชประชานุเคราะห์” หมายความว่า “พระราชา” และ “ประชาชน” อนุเคราะห์ซึ่งกันและกัน อันเป็นการแสดงน้ำพระราชหฤทัยว่า เวลาทำงานควรจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย กับทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้อยู่ “ในพระบรมราชูปถัมภ์” และทรงดำรงตำแหน่ง “พระบรมราชูปถัมภ์แห่งมูลนิธิ ฯ ”

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก่อกำเนิดและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ .ศ. 2506 นับถึงวันนี้เป็นเวลา 53 ปีแล้ว ได้ดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย โดยจัดหน่วยสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเคลื่อนที่นำ สิ่งของพระราชทาน ได้แก่ เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องใช้ประจำวัน ไปมอบให้ผู้ประสบสาธารณภัย ต่าง ๆ ทั้งอัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง และภัยหนาว ตลอดจนผู้ประสบความเดือดร้อนอื่น ๆ ที่ เกิดขึ้นทั่วประเทศโดยรวดเร็ว ฉับพลัน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ผู้ประสบภัยสามารถที่จะดำเนินชีวิต ต่อไปได้ ด้วยยึดมั่นในพระบรมราชโองบายที่ว่า “...สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ ก็คือ ให้ได้ไปถึงทันท่วงที และไปให้กำลังใจ ให้ผู้ที่ประสบภัยนั้นสามารถที่จะตั้งตัวขึ้นมาด้วยกำลัง ของตัว ด้วยความสามารถของตัว ได้รับความช่วยเหลือส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นความช่วยเหลือ ทางกำลังใจ อันนี้เป็นข้อสำคัญ...”

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมูลนิธิฯ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 53 ปี ได้ช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวม 3,101,075 ครอบครัว พร้อมทั้งสงเคราะห์ด้านการศึกษา อาทิ มอบเงินสนับสนุนโครงการพัฒนาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทั้ง 58 โรงเรียน และโรงเรียนที่มูลนิธิ ฯ ให้การสนับสนุนอีก 8 โรงเรียน รวม 66 โรงเรียน มอบอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์กีฬา มอบทุนพระราชทานการศึกษาสงเคราะห์ ต่อเนื่อง ให้แก่นักเรียนเรียนดีโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เด็กกำพร้าที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิตจาก สาธารณภัย เด็กด้อยโอกาส ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงสุดตามความสามารถ โดยได้รับการ สนับสนุนทุนการศึกษาจากสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ด้วยเดชพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยของ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ ภายใต้หลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานนั้น ได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานราชการและเอกชน ด้วยผลงานที่สม่ำเสมอ ปรากฏอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยฉับพลัน ทำให้มีผู้เลื่อมใสศรัทธามูลนิธิ ฯ เป็นจำนวนมากได้นำเงินบริจาค และสิ่งของต่าง ๆ มาร่วมโดยเสด็จพระราชกุศลเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ การดำเนินงานของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ฯ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

“มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ เราเป็นเหมือนไปรษณีย์ที่นำความห่วงใยและความปรารถนาดี ของพระเจ้าแผ่นดินไปพระราชทานให้กับราษฎรที่เขาได้รับความเดือดร้อน คำพูดที่ดีที่สุดคือ เราเป็น ไปรษณีย์ของพระเจ้าแผ่นดิน ที่ให้ความช่วยเหลือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในประเทศ ไม่ว่าจะเป็น อุทกภัย วาตภัย วิชาภัย ภัยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นภัยอะไรก็ตาม เป็นภารกิจของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ทั้งหมด ให้ทุนการศึกษาเด็ก ดูแลโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ การดำเนินการป้องกันเหตุ สาธารณภัยที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น ทำประตุน้ำ ทำเขื่อน และอื่น ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่พระเจ้าอยู่หัวใช้เป็น กลไกเป็นเครื่องมือในการพระราชทานความช่วยเหลือประชาชน

ท่านมีสายพระเนตรยาวไกลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 ว่าจะต้องมีหน่วยงานเข้ามาช่วยเหลือราษฎร ท่านใช้คำว่า “ มูลนิธิ ” ต้องเป็นหน่วยงานที่ใช้จ่ายเงินคล่องกว่า สะดวกรวดเร็วกว่าหน่วยงาน ราชการ ทรงพระราชทานเงิน 3 ล้านบาทเป็นทุนประเดิมก่อตั้ง “ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ” แต่เดิม กว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำเรื่องเบิกเงินเพื่อช่วยเหลือราษฎรต้องใช้เวลาาน มันไม่ทันการ มูลนิธิ ฯ ได้มอบอำนาจให้ผู้ว่า ฯ เป็นประธานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ประจำจังหวัด จะได้ใช้เงิน ของมูลนิธิฯ ไปช่วยราษฎรได้ทันทั่วทั้งนี้ เป็นสายพระเนตรอันยาวไกลอย่างที่ผมบอก เราในฐานะ ที่ เราเป็นผู้ปฏิบัติก็พยายามผลักดันรัฐบาลให้เกิดเงินจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถเบิก ใช้ได้ ซึ่งวันนี้ก็เกิดขึ้นแล้ว เมื่อผู้ว่า ฯ ประกาศเขตภัยพิบัติ ผู้ว่า ฯ สามารถใช้จ่ายเงินได้ 50 ล้านบาท ในการช่วยเหลือราษฎร เงินจำนวนนี้ไม่มากนักครับ เพราะใช้จ่ายทั่วทั้งจังหวัด กรณีประกาศภัยพิบัติ ในอำเภอ นายอำเภอก็สามารถเบิกจ่ายบงกชเงินได้ ถ้าจำไม่ผิดไม่เกิน 1 ล้านบาท แสดงว่ารัฐบาลก็ สนองพระราชดำริพระองค์ท่าน

วันนี้ก็มีกรมป้องกันสาธารณภัยเกิดขึ้น มีป้องกัน ๆ จังหวัดประจำอยู่ทุกจังหวัดคอยดูแลเรื่องภัยพิบัติ วันนี้ประชาชนโชคดีที่พระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมองเห็นความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยธรรมชาติ ทุกวันนี้เมื่อเกิดภัยธรรมชาติ หน่วยงานแรกที่เข้าถึงพื้นที่ก่อนก็คือ อบต. จาก อบต. ก็มีนายอำเภอ มีระดับจังหวัด มีระดับกรม ถ้าทั้ง 4 หน่วยงานทำงานในหน้าที่เขาแล้ว เราแทบจะไม่ต้องทำอะไรเลย แต่ที่เขาทำไม่ได้อย่างเราคือ เขาไม่สามารถนำพระมหากรุณาธิคุณไปยังผู้ประสบภัยได้ สิ่งของที่เรานำไปมอบให้ เราต้องไปสำรวจดูว่า อบต. เขาแจกอะไร ทางอำเภอหรือจังหวัดแจกอะไรไปบ้างแล้วจะได้ไม่ซ้ำกัน และสิ่งของพระราชทานที่แจกจะต้องมีประโยชน์ เขาได้ใช้จริง ๆ พระองค์ท่านจะรับสั่งกับผมเสมอว่า การช่วยเหลือคนนั้นสำคัญที่สุดคือต้องไปให้กำลังใจเขา ในยามที่เขาทุกข์ร้อนแสนสาหัส เขาจะรู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจ ถ้าวันนั้นเรามีความรู้สึกว่ายังมีคนที่มองเห็นความเดือดร้อนของเรา หรือยังมีคนที่เป็นกำลังใจให้เรา แต่ผอ็ญว่าคน ๆ นั้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ผมมีความเชื่อว่า ถ้าวันนั้นผู้ประสบภัยเป็นเรา นั่นคือกำลังใจที่ดีที่สุด...”¹³

ไปรษณีย์ของในหลวง

ภาพยนตร์เฉลิมพระเกียรติ :

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์

มิวสิกวิดีโอ ไปรษณีย์ของในหลวงและภาพยนตร์เฉลิมพระเกียรติ ๆ ของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ที่คณะกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์และนักแสดงหลายท่านได้ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

บทสรุป

สิทธิมนุษยชนนั้นมีแนวคิดพื้นฐานว่า คนทุกคนที่เกิดมามีคุณค่า มีศักดิ์ศรีและมีเกียรติภูมิ ในตัวเอง มีความเชื่ออยู่ว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพเพียงพอที่จะยืนหยัดพึ่งพาตนเอง แต่กระนั้นก็ตาม ในบางช่วงบางเวลาของชีวิต เขาเหล่านั้นอาจจะต้องประสบพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคบางประการ ไม่ว่าจะเกิดจากน้ำมือมนุษย์หรือเกิดจากภัยธรรมชาติ จนมีอาจแก้ไขปัญหาหรือไม่อยู่ในสถานะที่สามารถแก้ไขความขัดข้องนั้นได้ด้วยตนเอง การหยิบยื่น แบ่งปัน ช่วยเหลือหรือเยียวยาในปัจจุบันทันด่วนเป็นการช่วยให้เขาพ้นไปจากปัญหา ไม่สูญเสียความเป็นมนุษย์ไป

สิทธิมนุษยชนได้รุ่มพระบารมี ผ่าน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังเช่น มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้มีส่วนช่วยให้พี่น้องคนไทยรอดพ้นจากความทุกข์ยากเดือดร้อนและหายนะอันเนื่องมาจากภัยพิบัติภัยธรรมชาติที่หลายครั้งทำให้สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน การได้รับสิ่งของพระราชทานจะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ประสบภัยเหล่านั้น มีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปได้ การดำเนินงานของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์นั้นยึดมั่นในพระบรมราโชบาย อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ว่า

“...ภัยธรรมชาติหรือสาธารณภัยอาจเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ไม่มีผู้ใดจะ ะคาดหมายได้ ดังที่ได้เกิดขึ้นที่แหลมตะลุมพุก นครศรีธรรมราช และหลายจังหวัดภาคใต้...”

“...ให้ไปให้ความอบอุ่น ไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากโดยฉับพลัน ทำให้ผู้ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือ มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป...”

“...การช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้นจะต้องช่วยในระยะสั้น หมายความว่า เป็นเวลาที่ฉุกเฉินต้องช่วยโดยเร็ว และต่อไปก็ต้องช่วยให้ต่อเนื่อง...ส่วนเรื่องการช่วยเหลือในระยะยาวก็มีความจำเป็นเหมือนกัน ...เป็นผลว่าเขาได้รับการดูแล เหลียวแลมาจนกระทั่งได้รับการศึกษาที่สามารถทำมาหากินโดยสุจริตและโดยมีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ...”

การดำเนินงานให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและปรัชญาของงานสังคมสงเคราะห์ที่ว่า

“ *ช่วยเขาเพื่อให้เขาช่วยตนเองได้ (Help them to help themselves)* ”

เชิงอรรถ

1. กำธร กำประเสริฐ, 2520, ประวัติศาสตร์กฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ ฯ
2. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2555, พระมหากษัตริย์กับงานสิทธิมนุษยชน, โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค., กรุงเทพฯ ฯ, หน้า 14 – 15
3. บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, 2522, พิมพ์ครั้งที่ 3, โครงการตำราและเอกสารประกอบคำสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ ฯ
4. สิทธิมนุษยชน, [Online], <https://sites.google.com/site/may00may00may/siththi-mnusy-chn/reuxng-thi1khwam-hmay-khxng-siththi-mnusy-chn> [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)
5. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2550, พิมพ์ครั้งที่ 6, พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542, กรุงเทพฯ ฯ, หน้า 5
6. พระราชนิพนธ์ วิสารโท, สิทธิมนุษยชนธรรม : สิทธิมนุษยชนแนวพุทธ, [Online], http://www.gsmcunk.org/news-detail_620_4991 [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)
7. อ่างแล้ว, เชิงอรรถที่ 6
8. อ่างแล้ว, เชิงอรรถที่ 6
9. อ่างแล้ว, เชิงอรรถที่ 6
10. โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, [Online], <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=3232&chap=4&page=t32-4-infodetail01.html> [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)
11. จริญญา โฆษณานันท์, 2545, สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมายและความจริงทางสังคม, สำนักพิมพ์นิติธรรม, กรุงเทพฯ ฯ, หน้า 58
12. ศราวุฒิ ประทุมราช, 2544, รวบรวมสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่สำคัญ คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน(กปส) และมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท (FES), หน้า 3 – 4
13. ดิสสร วัชโรทัย ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิราชประชานุเคราะห์, สัมภาษณ์, [Online], www.rajaprajanugroh.org [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)

บรรณานุกรม

กำธร กำประเสริฐ, 2520, ประวัติศาสตร์กฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, [Online], <http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=3232&chap=4&page=t32-4-infodetail01.html> [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)

จรัญ โฆษณานันท์, 2545, สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมายและความจริงทางสังคม, สำนักพิมพ์นิติธรรม, กรุงเทพฯ, หน้า 58

ดิสร วชิโรทัย ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิราชประชานุเคราะห์, สัมภาษณ์, [Online], www.rajaprajanugroh.org [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, 2522, พิมพ์ครั้งที่ 3, โครงการตำราและเอกสารประกอบคำสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ

พระราชนิพนธ์ วิสารโท , สิทธิมนุษยธรรม : สิทธิมนุษยชนแนวพุทธ, [Online], http://www.gsmcunk.org/news-detail_620_4991 [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)

ศราวดี ประทุมราช, 2544, รวบรวมสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่สำคัญ คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กปส) และมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท (FES), หน้า 3 – 4

สิทธิมนุษยชน, [Online], <https://sites.google.com/site/may00may00may/siththi-mnusy-chn/reuxng-thi1khwam-hmay-khxng-siththi-mnusy-chn> [8, มิถุนายน, 2559] (สารสนเทศจาก World Wide Web)

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ , 2550, พิมพ์ครั้งที่ 6, พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542, กรุงเทพฯ, หน้า 5

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2555, พระมหากษัตริย์กับงานสิทธิมนุษยชน, โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค., กรุงเทพฯ, หน้า 14 – 15